EUROPEAN CENTRE
FOR MINORITY
ISSUES KOSOVO

INFORMATIONAL BULLETIN

3. OKTOBAR 2014.

Novi mandat Konsultativnog saveta za zajednice: izazovi i mogućnosti

Autor: Trim Kabashi

Urednica: Nicola Brassil

O ECMI Kosovo

ECMI Kosovo je vodeća nevladina organizacija, koja se bavi pitanjima manjina na Kosovu sa sveobuhvatnim ciljem da razvije inkluzivne, reprezentativne i na pitanja zajednica osetljive institucije koje podržavaju stabilno multietničko Kosovo. ECMI Kosovo pruža doprinos razvijanju, jačanju i sprovođenju relevatnog seta zakona, pomaže institucionalizaciju upravnih organa povezanih sa zajednicama, i povećava kapacitete aktera civilnog društva i vlasti kako bi ostvarili međusobnu saradnju na konstruktivan i održiv način.

1. Uvod

Nakon mesec dana dugog procesa akreditacije i predlaganja novih članova, predsednica Republike Kosovo, **gđa Atifete Jahjaga**, je 30. jula 2014. godine imenovala nove članove Konsultativnog saveta za zajednice (KSZ) na mandat od dve godine. Ovo će biti treći mandat KSZ-aposle dva prethodna mandata iz perioda od 2010. do 2012. i od 2012. Do 2014. KSZ je nastao kao neformalna grupa osnovana 2005. godine kao deo kosovske delegacije u Beču na razgovorima o statusu sa Srbijom. Nakon proglašenja nezavisnosti Kosova, i na osnovu Rešenja o statusu Kosova koji je predložio specijalni izaslanik UN-a, Marti Ahtisari, KSZ je formalizovan 2008. godine kao stalni ustavni organ kada je i usvojen Ustav Republike Kosovo.[1]

Svečana sednica Konsultativnog saveta za zajednice, kojom predsedava Atifete Jahjaga (11. septembar 2014.).

Fotografija: Konsultativni savet za zajednice

Od 24 imenovanih članova za Savet, **16 (ili 67%) su nosioci mandata po prvi put**. Novoimenovani članovi su predstavljeni u tabeli 1 (videti stranu 4) zajedno sa svojim zajednicama i organizacijama. Kabinet premijera i kabinet predsednika nisu još uvek imenovali svoje članove za Savet. KSZ je održao svoju svečanu sednicu 11. septembra 2014., kojom je predsedavala predsednica Jahjaga. Na svojoj sledećoj sednici, 25. septembra, KSZ je izabrao predsednika i dva zamenika predsednika. **Darko Dimitrijević** (iz srpske zajednice) je izabran za

[1] Za više informacije videti: http://www.ccc-rks.net/index.php/perne/historia

predsednika za mandat od jedne godine, a **Fergap Zaimi** (iz goranske zajednice) i **Josip Blaško** (iz hrvatske zajednice) izabrani su za njegova dva zamenika.

U svom govoru novoimenovanim članovima KSZ-a, na svečanoj sednici 11. septembra 2014., predsednica Jahjaga je istakla važnost KSZ-a i njegovog mandata kako je i definisano Ustavom Republike Kosovo i relevantnim zakonima. Jahjaga je izjavila da Kosovo treba da ojača svoju vezu sa zajednicama i da stvori moderno i tolerantno društvo koje prihvata sve ljude bez obzira na njihovu etničku pripadnost, i gde članovi zajednica mogu videti sebe ne samo kao pripadnike date zajednice, već i kao slobodne i jednake građane Kosova. KSZ igra ključnu ulogu u ovom procesu s obzirom da je ustavna kategorija koja služi kao forum za razmenu ideja između zajednica i kosovskih institucija uopšte i kao platforma gde zajednice mogu da se bore za svoja prava. Predsednica Jahjaga je pozvala KSZ da bude još energičniji u sprovođenju svog mandata, i to ne samo kao Savet predstavnika zajednica već jednakih građana Kosova.

***Table 1*: Pregled članova KSZ-ai zajednica/organizacija koje oni predstavljaju[2].**

Zajednica / institucija	Ime	Član prvi put
srpska	Darko Dimitrijević Saša Petrović Jelena Kostić Slobodan Mitić Dušan Radaković	√ √ √ √ √
turska	Esin Şişko, Agim Rifat Taner Güçlütürk	√ √
bošnjačka	Isak Meta Amela Radončić Mejdin Saliji	√ √
romska	Bashkim Ibishi Avni Mustafa	
aškalijska	Bekim Syla Belkize Islami	√
egipćanska	Lendrit Qeli Adem Abazaj	√ √
goranska	Emrin Zurapi Fergap Zaimi	√
crnogorska	Branka Stamenković Radoman Doderović	√ √
hrvatska	Josip Blaško Sebastijan Čolakić	√
Ministarstvo za zajednice i povratak	Srećko Bogajčević	
Kabinet predsednika	da se imenuje	da se imenuje
Kabinet premijera	da se imenuje	da se imenuje

[2] Videti Dodatak 1 za kratku biografiju članova KSZ-a.

2. Postignuća i predstojeći izazovi

Uspostavljen dekretom predsednika Republike Kosovo 15. Septembra 2008. i zasnovan na Članu 60 Ustava Republike Kosovo i Članu 12 Zakona o zajednicama na Kosovu, KSZ ima mandate da dejstvuje kao mehanizam za razmenu ideja između različitih zajednica na Kosovu i Vlade Kosova. Kako je navedeno prema *Zakonu za zaštitu i promovisanje prava zajednica i njihovih pripadnika u Republici Kosovo*, budžet KSZ-a bi trebalo da omogući da se ovaj organ efektivno uključi u studije i istraživanja, da dobije savete spolja od relevatnih stručnjaka, da se angažuje u izgrađivanju kapaciteta svojih članova i drugih organizacija koje zastupaju date zajednice, da sprovede programe koji se odnose na pitanja zajednica na Kosovu, i da izdvoji delove budžeta za organizacije koje predstavljaju zajednice, nevladine organizacije i druge aktere kako bi projekat KSZ-a bio podržan.[3] Stoga je veoma važno za KSZ da ima dovoljan budžet i neophodne strukture podrške (finansijsku, pravnu i tehničku) kako bi uspeo u svojoj osnovnoj misiji. Informator, koji je izdao ECMI Kosovo u junu 2013., dao je u osnovnim crtama kako greške u preraspodeli budžeta mogu ozbiljno da ograniče potencijal KSZ-a da ispuni svoj ustavni mandat.[4] Budžet KSZ-a je i u 2012. i u 2013. godini iznosio 87,385 evra, a od ove cifre je ostalo samo 60,000 evra kada su se pridodali troškovi Sekreterijata Saveta. Tako KSZ ostaje ograničen u razvoju svojih programa, a negov ustavni mandat neostvaren. KSZ se i do sada, tokom svog postojanja, suočavao sa ovakvim problemima, a nastaviće da se suočava sa njima i u doglednoj budućnosti.[5]

Međutim, iako njegove odluke nisu pravno obavezujuće i bez obzira na njegova skromna budžetska sredstva, KSZ je ipak imao nekoliko značajnih dostignuća u sprovođenju svog mandata i u zaštiti i promovisanju prava zajednica na Kosovu. Njegove preporuke različitim ministarstvima u vezi njihove prakse pri zapošljavanju su dale rezultate. Ministarstvo obrazovanja, na primer, uvažilo je preporuku KSZ-a da obezbedi pripadnicima nealbanskih zajednica knjige za učenje albanskog jezika kao drugog jezika. Dalje, Ministarstvo poljoprivredeje, nakon što je dobilo preporuku od KSZ-a, produžilo trajanje oglasa za radna mesta jer prethodno nisu bili objavljeni na jezicima manjina. KSZ je takođe sproveo istraživanje i izdao preporukeo rezervisanim kvotama za studente iz nevećinskih zajednica na državnom

[3] Članovi 12.11 & 12.13; *Ustav Republike Kosovo*, član 60.
[4] https://ecmikosova.org/the-budget-of-the-ccc/
[5] KSZ je, uz podršku ECMI Kosovo, tražio u više navrata od odgovarajućih organa povećanje svog budžeta. Na njegove zahteve nije odgovoreno pozitivno.

Univerzitetu. Dalje, sproveo je istraživanje i izdao preporuke o stepenu zapošljavanja nevećinskih zajednica u državnim institucijama i agencijama, kao i istraživanje i preporuke u vezi stambenih i socijalnih davanja za nevećinske zajednice prisilno vraćene na Kosovo, i istraživanje u vezi sa problemom nostrifikacije diploma za pripadnike nevećinskih zajednica koji negativno utiče na njihovu mogućnost nalaženja posla u javnom sektoru, itd.

Istraživanje o stepenu zapošljavanja nevećinskih zajednica u državnim institucijama je pokrenulo pitanje o ograničenim izgledima za zapošljavanje diplomaca sa Univerziteta u Severnoj Mitrovici (USM) zbog nejasnog pravnog statusa samog univerziteta. Kako se studentska populacija ovog univerziteta sastoji mahom od pripadnika nevećinskih zajednica i kako veliki deo kosovskih nevećinskih zajednica stiče visoko obrazovanje na USM, ovo pitanje njih posebno pogađa. Preporuka KSZ-a u vezi pitanja diploma je dovela do uspostavljanja Vladinog tima zaduženog da dođe do rešenja koje će dozvoliti diplomcima USM-a da apliciraju za državne institucije Republike Kosovo.

3. Podrška ECMI-ja Kosovo KSZ-u[6]

Podrška ECMI-ja Kosovo KSZ-u datira još od uspostavljanja KSZ-a, raznovrsnog je karaktera i sveobuhvatna.Trenutna faza podrške obuhvata pravnu pomoć u dopuni i izmeni statuta KSZ-a, poslovnika o radu, finansijske nadoknade, unutrašnjih akata koji regulišu Sekretarijat, kao i različitu podršku u programskim oblastima Saveta. Posebna pažnja se obraća povećanju javne preoznatljivosti KSZ-a i njegove važnosti kroz izradu informativnih letaka i promotivnih video snimaka koji se emituju u lokalnim i nacionalnim medijima, kao i ECMI partnerima i sagovornicima.

Otkad je formiran, a pogotovo tokom poslednjih godina svog rada, Savet se u velikoj meri oslanjao na spoljnu podršku kako bi dobro funkcionisao i delom ispunio svoj mandat. Usled velikih budžetskih ograničenja i malog broja osoblja koje zapošljava, KSZ i njegov sekretarijat nisu u mogućnosti da obezbede vrstu obuke i podrške, koja je članovima KSZ-a veoma potrebna. Članovi imaju relativno kratak mandat (dve godine) i mnogi od njih nemaju

[6] ECMI Kosovo podržava rad Konsultativnog saveta za zajednice i njegovog sekreterijata kao deo projekta “Podržavanje članova civilnog društva unutar Konsultativnog saveta za zajednice”, koji finansiraAmbasada Kraljevine Norveške na Kosovu.

određenu vrstu pravnog/tehničkog predznanja neophodnog da razmotre i daju kompetentan sud o zakonima i odredbama. Dakle, njima je stalno potrebna tehnička i pravna podrška kako bi saopštili svoja mišljenja i doneli odluke. Međutim, bez povećanja budžeta na vidiku, KSZ ne može da priušti proširenje svog osoblja ili da finansira aktivnosti za izgradnju kapaciteta.

4. Zaključak

Kako bi uspeo, Konsultativnom savetu za zajednice su potrebne odgovarajuće strukture podrške (finansijska, pravna i tehnička). Do danas je rad Saveta dobijao podršku kroz finansiranje spolja koje je bilo kanalisano kroz ECMI Kosovo. Finansiranje spolja su obezbedile vlade Nemačke, Švajcarske, Ujedinjenog Kraljevstva i Norveške uz dodatnu podršku OEBS-a i Saveta Evrope.

Nakon šest godina postojanja i kao jedna od svega nekoliko institucija koje se bave manjinama i koje direktno reguliše Ustav, vreme je da Vlada Kosova i Skupština snabdeju Savet odgovarajućim budžetom. Trenutni budžet je oko 60.000 hiljada evra, uključujući troškove za dnevnice i sastanke. Ovaj budžet ne ispunjava čak ni osnovne potrebe Saveta; u svari, jedva da omogućuje Savetu da pokrije svoje radne troškove. Potrebno je da se Savetu obezbedi radni budžet kako bi ispunio svoj osnovni mandat. Ostale državne institucije koje se bave pitanjima vezanim za manjine, kao što je Kancelarija za pitanja zajednica u okviru Kabineta premijera ili Kancelarija za zajednice i povratak, generalno se ne suočavaju sa ovakvim budžetskim problemima.

Dodatak 1

Darko Dimitrijević, koji predstavlja **srpsku** zajednicu, je mladi reporter „Radija Goraždevac" i aktivista iz sela Goraždevac u opštini Peć. Dimitrijevića je predložila NVO „Eksperimentalni zvuk" iz Goraždevca. On je prvi put član KSZ-a, i izabran je 25. Septembra 2014. kao predsedavajući KSZ-a za mandat od jedne godine.

Saša Petrović, koji predstavlja **srpsku** zajednicu, je aktivista iz sela Goraždevac u opštini Peć. Petrovića je predložila NVO „Eksperimentalni zvuk" iz Goraždevca. On je prvi put član KSZ-a.

Jelena Kostić, koja predstavlja **srpsku** zajednicu, je iz gnjilanskog regiona u istočnom Kosovu i bila je aktivna u različitim NV organizacijama u tom regionu. Ona je prvi put članica KSZ-a.

Slobodan Mitić, koji predstavlja **srpsku** zajednicu, je mladi aktivista iz gnjilanskog regiona, koji je aktivan u nekoliko NV organizacija u toj oblasti. On je prvi put član KSZ-a.

Dušan Radaković, koji predstavlja **srpsku** zajednicu, je aktivista iz opštine Severna Mitrovica. On je prvi put član KSZ-a.

Isak Meta, koji predstavlja **bošnjačku** zajednicu, je bio na čelu **Bošnjačkog saveta** Kosova i iskusni je aktivista u građanskom i političkom životu Kosova. On je prvi put član KSZ-a.

Amela Radončić, koja predstavlja **bošnjačku** zajednicu, je mlada aktivistkinja iz pećkog regiona. Ona je bila kandidatkinja na lokalnim izborima za skupštinu 2013. u Peći ispred koalicije VAKAT. Ona je prvi put član KSZ-a.

Mejdin Saliji, koji predstavlja **bošnjačku** zajednicu, je jedan od osnivača Bošnjačkog saveta Kosova i profesor matematike u pećkom regionu. On je takođe osnivač i Saveta kongresa bošnjačkih intelektualaca na Kosovu, koji je NVO koja se bavi pitanjima vezanim za bošnjačku zajednicu na Kosovu. Ovo je njegov drugi mandat kao člana KSZ-a, dok je prethodni služio u periodu 2012 – 2014.

Esin Şişko, koja predstavlja **tursku** zajednicu, je radila u Ministarstvu kulture, omladine i sporta, u odeljenju za kulturnu raznolikost i dijalog, i takođe je bila članica njegovog Odbora za publikacije. Ona je prvi put članica KSZ-a.

Taner Güçlütürk, koji predstavlja **tursku** zajednicu, je iskusan aktivista i doktorirao je turski jezik i književnost. Takođe je radio kao novinar i moderator u različitim medijima na turskom jeziku na Kosovu. Ovo je njegov drugi mandat kao člana KSZ-a, dok je prethodni služio u periodu 2012 – 2014.

Agim Rifat, koji predstavlja **tursku** zajednicu, je aktivista, a prethodno je bio novinar u različitim medijima na turskom jeziku sa sedištem u Prizrenu. Diplomirao je prava na Univerzitetu u Prištini. On je prvi put član KSZ-a.

Bashkim Ibishi, koji predstavlja **romsku** zajednicu, je iskusni aktivista i izvršni direktor kosovske Agencije za zastupanje i razvoj. Ovo je njegov drugi mandat kao člana KSZ-a, dok je prvi služio u periodu 2012 – 2014.

Avni Mustafa, koji predstavlja **romsku** zajednicu, je bio aktivan u NVO„Romaino Resipe" i trenutno je član NVO „Balkan Sunflowers". On je aktivista za ljudska prava. Ovo je njegov drugi mandat kao člana KSZ-a, dok je prethodni služio u periodu 2012 – 2014.

Lendrit Qeli, koji predstavlja **egipćansku** zajednicu, je mladi aktivista iz đakovačkog regiona. On je aktivan u lokalnom radiju „Radio Prosperiteti". Prvi put je član KSZ-a.

Adem Abazaj, koji predstavlja **egipćansku** zajednicu, je koordinator u NVO "Piramida 2011" koja se bavi pitanjima Roma, Aškalija i Egipćana. On je prvi put član KSZ-a.

Bekim Syla, koji predstavlja **aškalijsku** zajednicu, je već dugo vremena aktivista za ljudska prava i direktor Romsko-aškalijskog dokumentacionog centra. On je prvi put član KSZ-a.

Belkize Islami, koja predstavlja **aškalijsku** zajednicu, je radila kao pripravnica u Skupštini Kosova u okviru Odbora za prava i interese zajednica i povratak.Diplomirala je mašinsko inženjerstvo na Fakultetu primenjenih nauka u Uroševcu. Ovo je njen drugi mandat kao članice KSZ-a, dok je prethodni služila u periodu 2012 – 2014.

Fergap Zaimi, koji predstavlja **goransku** zajednicu, je aktivista za goranska pitanja i učitelj iz dragaškog regiona na jugu Kosova. Kao član KSZ-a od 2012. do 2014. bio je deo radne grupe KSZ-a koja se bavila zakonima. Izabran je 25. septembra 2014. kao zamenik predsednika KSZ-a za mandat od jedne godine. Ovo je njegov drugi mandat kao člana KSZ-a.

Emrin Zurapi, koji predstavlja **goransku** zajednicu, je mladi aktivista iz dragaškog regiona na jugu Kosova. On je prvi put član KSZ-a.

Branka Stamenković predstavlja **crnogorsku** zajednicu. Ovo je njen prvi mandat kao člana KSZ-a.

Radoman Doderović, koji predstavlja **crnogorsku** zajednicu, je radio kao savetnik za ekonomske poslove i razvoj u Ministarstvu za zajednice i povratak, i iskusni je politički i građanski aktivista iz crnogorske zajednice na Kosovu. On je prvi put član KSZ-a.

Josip Blaško, koji predstavlja **hrvatsku** zajednicu, je bio član KSZ-a tokom mandata 2012 – 2014 i u tom svojstvu je radio u radnoj grupi KSZ-a koja se bavila zakonima. On je iz Janjeva, većinski hrvatskog sela u opštini Lipljan. Izabran je 25. septembra 2014. za zamenika predsednika KSZ-a na mandat od jedne godine. Ovo je njegov drugi mandat kao člana KSZ-a.

Sebastijan Čolakić, koji predstavlja **hrvatsku** zajednicu, je aktivista iz Janjeva, većinski hrvatskog sela u opštini Lipljan, i član jeHrvatskog saveta za Hrvate izvan Hrvatske, predstavljajući hrvatsku zajednicu na Kosovu. Prvi put je član KSZ-a.

Srećko Bogajčević, koji predstavlja **Ministarstvo za zajednice i povratak**, je šef kabineta u Ministarstvu za zajednice i povratak. Diplomirao je ekonomiju, i prethodno je radio u OEBS-u, u opštini Štrpce.Ovo je njegov drugi mandat kao člana KSZ-a koji predstavlja svoje ministarstvo.